

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Π.3.2.5 Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες,
σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε
30 διδακτικές ώρες ανά τάξη

**Αρχαία Ελληνική Γλώσσα
Β Γυμνασίου**

**Θεματική ενότητα:
Η Καλλιπάτειρα**

**Τίτλος:
«Η δίκη της Καλλιπάτειρας»**

Συγγραφή: ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ-ΚΥΡΙΑΚΗ ΜΠΙΤΖΕΛΕΡΗ

Εφαρμογή: ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ-ΚΥΡΙΑΚΗ ΜΠΙΤΖΕΛΕΡΗ

**ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ**

Θεσσαλονίκη 2013

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι. Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.1. Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες, σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε 30 διδακτικές ώρες ανά τάξη.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνοι υπο-ομάδας εργασίας αρχαίας ελληνικής γλώσσας δευτεροβάθμιας: Λάμπρος Πόλκας, Κοσμάς Τουλούμης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμαούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101 , Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Α. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Η δίκη της Καλλιπάτειρας

Εφαρμογή σεναρίου

Παναγιώτα - Κυριακή Μπιτζελέρη

Δημιουργία σεναρίου

Παναγιώτα - Κυριακή Μπιτζελέρη

Διδακτικό αντικείμενο

Αρχαία Ελληνική Γλώσσα

Τάξη

Β΄ Γυμνασίου

Χρονολογία

Από 10-3-2014 έως 20-3-2014

Σχολική μονάδα

Γυμνάσιο Κολλεγίου Ψυχικού

Διδακτική / θεματική ενότητα

Ενότητα 9η: Η Καλλιπάτειρα

[Παυσανίας, «Ελλάδος Περιήγησις» 5. 6. 7 - 8 (διασκευή)]

Διαθεματικό

Όχι

Εμπλεκόμενα γνωστικά αντικείμενα

- Ι

Χρονική διάρκεια

6 διδακτικές ώρες

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Χώρος

I. Φυσικός χώρος:

Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας, εργαστήριο πληροφορικής

II. Εικονικός χώρος: ιστολόγιο/ ιστοσελίδα τάξης

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Σύμφωνα και με τον συντάκτη του σεναρίου, για το παρόν σενάριο μαθητές και διδάσκων θα πρέπει να είναι εξοικειωμένοι αφενός με τη χρήση των λογισμικών επεξεργασίας κειμένου και παρουσίασης, με τη χρήση μηχανών αναζήτησης και γενικότερα με την πλοήγηση στο διαδίκτυο, αφετέρου με την εργασία σε ομάδες και την προφορική παρουσίαση εργασιών. Επιπλέον, σκόπιμο είναι οι μαθητές να γνωρίζουν βασικούς κανόνες εκφραστικής ανάγνωσης, ώστε να μπορέσουν να εκφωνήσουν τον λόγο τους στην αντίστοιχη δραστηριότητα. Παράλληλα, πρέπει να είναι σε θέση να παραγάγουν στα νεοελληνικά δικανικό και δημοσιογραφικό λόγο, προσαρμοσμένο βεβαίως πάντα στις απαιτήσεις της συγκεκριμένης τάξης. Με λίγα λόγια, αναμένεται για την καλύτερη διεξαγωγή του σεναρίου οι μαθητές να γνωρίζουν ή να ενημερωθούν για τη δομή μιας προφορικής ομιλίας κι ενός δημοσιογραφικού άρθρου (ρεπορτάζ). Στην παρούσα εφαρμογή έγινε σύντομη υπενθύμιση των κανόνων από τον διδάσκοντα και δόθηκε έμφαση κυρίως στο περιεχόμενο του λόγου και λιγότερο στα στοιχεία της μορφής του. Επίσης, καθώς με το παρόν σενάριο επιχειρείται εμβάθυνση στα θέματα που τίγονται στο αρχαίο κείμενο της ενότητας, απαραίτητη προϋπόθεση θεωρείται η νοηματική απόδοσή του, ώστε οι μαθητές να έχουν κατανοήσει το περιεχόμενό του. Επιπλέον, ορισμένες πηγές είναι στην αγγλική γλώσσα. Επομένως, εάν οι μαθητές δεν είναι σε θέση να αντλήσουν πληροφορίες από αυτές, μπορεί ο διδάσκων να αφαιρέσει τις συγκεκριμένες πηγές από τα Φύλλα Εργασίας. Στην παρούσα εφαρμογή δεν κρίθηκε σκόπιμο να αφαιρεθεί κανένας σύνδεσμος, εφόσον οι μαθητές είναι εξοικειωμένοι με την αγγλική γλώσσα. Αναφορικά με την υλικοτεχνική υποδομή της σχολικής μονάδας

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

χρειάζεται εργαστήριο πληροφορικής ή εναλλακτικά τέσσερις φορητοί υπολογιστές, όσες και οι ομάδες που θα σχηματιστούν. Είναι απαραίτητη, επίσης, η σύνδεση στο διαδίκτυο για την ιστοεξερεύνηση, καθώς και ένας βιντεοπροβολέας για την προβολή των μαθητικών εργασιών. Ο διδάσκων από την πλευρά του φροντίζει να κατασκευάσει μία ιστοσελίδα ή ένα ιστολόγιο για το μάθημα, όπου οι μαθητές θα μπορούν να βρουν τα Φύλλα Εργασίας, να αναρτήσουν τη δουλειά τους αλλά και να επικοινωνήσουν ασύγχρονα. Για την ασύγχρονη επικοινωνία προτείνεται η δημιουργία ενός “team discussion”, που εξυπηρετεί τον ασύγχρονο διάλογο. Ο διδάσκων, τέλος, μπορεί να γνωστοποιήσει στους μαθητές τα κριτήρια αξιολόγησης των γραπτών δοκιμίων τους και των προφορικών παρουσιάσεων, ώστε να είναι σαφές για τους μαθητές πού πρέπει να εστιάσουν την προσοχή τους.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο εφαρμόστηκε στην τάξη.

Το σενάριο στηρίζεται

Παναγιώτα – Κυριακή Μπιτζελέρη: «Η δίκη της Καλλιπάτειρας», Αρχαία Ελληνική Γλώσσα, Β΄ Γυμνασίου, 2013.

Το σενάριο αντλεί

—

B. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ / ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Με αφορμή το αρχαίο κείμενο της ενότητας που αναφέρεται στην ιστορία της Καλλιπάτειρας, οι μαθητές επιχειρούν συνεργατικά - με εργαλείο τους την ιστοεξερεύνηση και με την καθοδήγηση των Φύλλων Εργασίας και του διδάσκοντος - να πληροφορηθούν και να προβληματιστούν σχετικά με θέματα που σχετίζονται με το πνεύμα του ολυμπισμού, τη θέση της γυναίκας και τους Ολυμπιακούς Αγώνες, ενώ προβαίνουν και σε σύγκριση παρελθόντος - παρόντος ερευνώντας την πορεία τους στον χρόνο. Εκτός από «μικροί ερευνητές» της γνώσης, οι μαθητές καλούνται να

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

σχολιάσουν, να πάρουν θέση και να συζητήσουν για ό,τι τους έκανε ιδιαίτερη – καλή ή κακή – εντύπωση. Μαθαίνουν, λοιπόν, να κρίνουν και να διατυπώνουν τεκμηριωμένη άποψη. Επιπλέον, συμμετέχουν βιωματικά στην όλη διαδικασία, αφενός επειδή τίθουν και ζητήματα που αφορούν το σήμερα και αφετέρου επειδή κατά της διάρκεια της Β΄ Φάσης συμμετέχουν ως ενεργά υποκείμενα στην αναπαράσταση μιας δίκης. Αυτό αναμένεται να τονώσει το ενδιαφέρον τους, αλλά και να αξιοποιήσουν στην πράξη τόσο το νεοελληνικά κείμενα που συνέτεξαν (ομιλίες και άρθρο) όσο και τις γνώσεις που αποκόμισαν από την Α΄ Φάση. Επιπλέον, ως κριτικά υποκείμενα καλούνται να αποφασίσουν για την τύχη του κατηγορούμενου, της Καλλιπάτειρας εν προκειμένω, και κατ' επέκταση να προβληματιστούν και να συζητήσουν τους παράγοντες που επηρεάζουν τα άτομα στην κρίση και στη διαμόρφωση γνώμης.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Το παρόν σενάριο προτρέπει τους μαθητές να καλλιεργήσουν δεξιότητες συνεργατικής μάθησης, εφόσον καλούνται να λειτουργήσουν σε ομάδες. Επιπλέον, βασίζεται στην αρχή της *αυτενέργειας* και της *βιωματικότητας* (Kolb), καθώς αναμένεται από τους μαθητές να λάβουν πρωτοβουλίες, αλλά και να συσχετίσουν τη γνώση με τα προσωπικά τους βιώματα και εμπειρίες. Στη Β΄ Φάση του σεναρίου μάλιστα καλούνται κυριολεκτικά να βιώσουν τις συνθήκες μιας δίκης. Στη διάρκεια των δραστηριοτήτων χρησιμοποιούν τις ΤΠΕ για τις παρουσιάσεις τους, με στόχο να ασκηθούν στη δημιουργικότητα (Ξανθάκου) και να καλλιεργηθούν *πολλαπλές νοημοσύνες* (λεκτική, λογική, οπτική, σωματική, διαπροσωπική, ενδοπροσωπική), κατά Gardner. Τέλος, οι μαθητές κάνουν μεταξύ άλλων και ιστοεξερευνήσεις προκειμένου να ανακαλύψουν τις πληροφορίες (Bruner), να τις συσχετίσουν μεταξύ τους, να τις μετασχηματίσουν ενσωματώνοντας και τη δική τους οπτική, με σκοπό να

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

τις «επικοινωνήσουν» στους υπόλοιπους. Έτσι, στο παρόν σενάριο οι ταυτότητες των συμμετεχόντων αλλάζουν, καθώς ο μαθητής από παθητικός δέκτης μετατρέπεται σε δρών κριτικό υποκείμενο και κοινωνό της γνώσης, ενώ ο δάσκαλος λειτουργεί συντονιστικά (Vygotsky).

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις πρότυπα, στάσεις ζωής

Στο παρόν σενάριο οι μαθητές / μαθήτριες επιδιώκεται:

- Να αντλήσουν στοιχεία για τη θέση της γυναίκας στην αρχαιότητα.
- Να ερευνήσουν θέματα που σχετίζονται με τους Ολυμπιακούς Αγώνες στην αρχαιότητα και να τα αντιπαραβάλουν με το σήμερα (αγωνίσματα, κανονισμοί, νίκη, έπαθλο, συμβολισμοί κ.λπ.).
- Να προβληματιστούν, να κρίνουν και να διατυπώσουν τεκμηριωμένη θέση επί των θεμάτων που επεξεργάζονται.
- Να αντιληφθούν τους παράγοντες που επηρεάζουν την κρίση ενός ατόμου.
- Να συνειδητοποιήσουν την ύπαρξη διαφορετικών οπτικών σε μία υπόθεση.
- Να επιλέξουν τις πληροφορίες που χρειάζονται μέσω της ιστοεξερεύνησης.
- Να μάθουν να ακούν και να δέχονται τη διαφορετική οπτική ή γνώμη και να συνεξετάζουν τα δεδομένα με αντικειμενικότητα, πριν διατυπώσουν την τελική τους κρίση.
- Να παραμένουν «ανοιχτοί» στον πιθανό επαναπροσδιορισμό της αρχικής τους θέσης, να θεωρούν πιθανό δηλαδή να αλλάξουν γνώμη ή να τροποποιήσουν την αρχική τους θέση, εφόσον το κρίνουν απαραίτητο.
- Να εκφράζουν όχι μόνο τη λογικά τεκμηριωμένη θέση τους, αλλά και το συναίσθημά τους.
- Να έρθουν σε επαφή με έργα τέχνης και να καλλιεργήσουν την αισθητική τους.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Γνώσεις για τη γλώσσα

Στο παρόν σενάριο οι μαθητές / μαθήτριες επιδιώκεται να:

- Να δημιουργούν πολυτροπικά κείμενα για να επικοινωνήσουν στους ακροατές τους τη γνώση που απέκτησαν.
- Να ασκηθούν στον γραπτό και στον προφορικό λόγο.
- Να αντιληφθούν τη σημασία της εκφραστικής ανάγνωσης αλλά και της μη λεκτικής επικοινωνίας.
- Να ασκηθούν στη γραφή κειμένων πειθούς και δημοσιογραφικού άρθρου με πληρότητα και ευστοχία περιεχομένου, δομική και εκφραστική αρτιότητα.
- Να εκφράσουν τις δικές τους απόψεις με ανάρτηση σχολίου σε ιστολόγιο.
- Να διαμορφώνουν το ύφος του λόγου τους ανάλογα με την περίσταση επικοινωνίας.

Γραμματισμοί

Στο παρόν σενάριο επιδιώκεται οι μαθητές/ μαθήτριες:

- Να αναζητούν πληροφορίες στο διαδίκτυο και να σταχυολογούν αυτές που ταιριάζουν στους σκοπούς και στις ανάγκες τους.
- Να δημιουργούν αποτελεσματικές παρουσιάσεις.
- Να αποδέχονται την ύπαρξη διαφορετικών οπτικών γωνιών στην προσέγγιση ενός θέματος.
- Να αναπτύξουν τις δεξιότητες στη χρήση των ΤΠΕ για να φέρουν εις πέρας μια δραστηριότητα.
- Να διατυπώνουν τεκμηριωμένες τοποθετήσεις γραπτώς ή/ και προφορικά.
- Να εμπλακούν σε διαδικασίες σύγκρισης και αξιολόγησης του υλικού αλλά και του παραγόμενου από τους ίδιους τελικού προϊόντος.
- Να διαχωρίζουν τη λογική από το συναίσθημα, και να τα θεωρούν ίσης αξίας στη ζωή του ανθρώπου, αναλόγως των συνθηκών.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

- Να παρατηρήσουν έργα τέχνης και άλλα κείμενα λογοτεχνικά και να τα συσχετίσουν με τα θέματα που επεξεργάζονται στην ενότητα.

Διδακτικές πρακτικές

Στο σενάριο αυτό οι μαθητές/ μαθήτριες επιδιώκεται:

- Να δουλέψουν συνεργατικά.
- Να αναλάβουν ρόλους και να πάρουν πρωτοβουλίες.
- Να ακούνε με σεβασμό τις διαφορετικές απόψεις και να τις συνεκτιμούν στη διαμόρφωση της δικής τους.
- Να απαλλαγούν από προκαταλήψεις και στερεότυπα.
- Να διαμορφώνουν εμπειριστατωμένες κρίσεις.
- Να συνδιαλέγονται εποικοδομητικά.
- Να ακολουθούν οδηγίες.
- Να συμμετέχουν βιωματικά στις δραστηριότητες και να εμπνέονται από την όλη διαδικασία.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Το συγκεκριμένο θέμα των Ολυμπιακών Αγώνων, στην αρχαιότητα αλλά και σήμερα, και αυτό της θέσης της γυναίκας προκύπτουν ως προβληματισμός από την νοηματική επεξεργασία του αρχαίου κειμένου της ενότητας, το οποίο πραγματεύεται την ιστορία της Καλλιπάτειρας. Δίνεται μια πολύ καλή ευκαιρία, λοιπόν, να εμβαθύνουν στο νόημα, να το επεξεργαστούν περαιτέρω και να παραγάγουν το δικό τους υλικό. Είναι ιδιαίτερα ενδιαφέρον μάλιστα να συνειδητοποιήσουν οι μαθητές ότι μία ιστορία μπορεί να έχει ποικίλες προεκτάσεις, που να άπτονται ακόμα και της δικής τους πραγματικότητας. Εξάλλου, ο αθλητισμός αλλά και η θέση της γυναίκας είναι θέματα που βλέπουν γύρω τους, αλλά κι εκτός αυτού τα έχουν επεξεργαστεί και στη Νέα

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ελληνική Γλώσσα στην Α΄ και Β΄ Γυμνασίου αντίστοιχα. Το παρόν σενάριο θα μπορούσε κάλλιστα να εφαρμοστεί πριν ή μετά από αθλητικές εκδηλώσεις/ αγώνες που λαμβάνουν χώρα στο σχολείο, δίνοντας στους μαθητές αφορμή και κίνητρο για περισσότερη σκέψη και προβληματισμό, εφόσον το θέμα όχι απλώς τους αφορά αλλά διαδραματίζεται γύρω τους – έστω και στη μικροκλίμακα ενός σχολείου. Αναφορικά με τη «δίκη» της Καλλιπάτειρας που στήνεται στο τέλος, το σενάριο έχει ως στόχο αφενός την ενεργό συμμετοχή όλων των μαθητών και αφετέρου τον προβληματισμό σε σχέση με τους παράγοντες που επηρεάζουν την κρίση μας και το πόσο σημαντικό είναι αυτό σε ορισμένες περιπτώσεις. Άλλωστε, η ενεργός συμμετοχή και η αυτοκριτική των μαθητών είναι προσδοκίες όλων των διδασκόντων για το κάθε τους μάθημα.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Το κείμενο «Η Καλλιπάτειρα» της 9^{ης} ενότητας του σχολικού εγχειριδίου της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας για τη Β΄ Γυμνασίου, στο οποίο βασίζεται το παρόν σενάριο, συμπαριλαμβάνεται στη διδακτέα ύλη σύμφωνα με το Πρόγραμμα Σπουδών ([ΔΕΠΠΣ-ΑΠΣ](#)).

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Το παρόν σενάριο για την υλοποίησή του στηρίζεται σε ιστοεξερεύνηση. Συνεπώς, οι ΤΠΕ είναι βασικό του εργαλείο. Με τη χρήση τους οι μαθητές κατορθώνουν να έρθουν σε επαφή με πλήθος διαδικτυακών πηγών και να τις αξιοποιήσουν παράγοντας το δικό τους υλικό. Όπως αναφέρθηκε και παραπάνω, χρησιμοποιούν τις ΤΠΕ για την παρουσίαση αυτού του υλικού, ώστε να καλλιεργούνται πολλαπλές νοημοσύνες (λεκτική, λογική, οπτική, σωματική, διαπροσωπική, ενδοπροσωπική). Επιπλέον, οι δραστηριότητες τύπου Project, που περιλαμβάνονται στο σενάριο, δεν μπορούν να υλοποιηθούν μόνο με παραδοσιακές μεθόδους διδασκαλίας. Τέλος, οι μαθητές καλούνται να χειριστούν λογισμικά στου ηλεκτρονικούς υπολογιστές και

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

συνεπώς καλλιεργείται μία ακόμη δεξιότητα καθοριστικής σημασίας στη ζωή τους, ιδιαίτερος αν εκτιμήσουμε και το βαθμό ενασχόλησης των νέων σήμερα με αυτά τα μέσα. Μαθαίνουν με άλλα λόγια πώς να διαχειρίζονται κριτικά και με ασφάλεια μέσα που έτσι κι αλλιώς κυριαρχούν στην εξωσχολική καθημερινότητά τους.

Κείμενα

Κείμενα σχολικών εγχειριδίων

Αρχαία Ελληνική Γλώσσα Β΄ Γυμνασίου:

-Ενότητα 9: [Η Καλλιπάτειρα](#)

-Παράλληλα κείμενα – Ενότητα 9: [Λορέντζος Μαβίλης, «Καλλιπάτειρα»](#).

Υποστηρικτικό/εκπαιδευτικό υλικό

Ιστοσελίδες

Ancient Greece: [The Games at Olympia](#) [πηγή: The British Museum]

«Από την αρχαία Ολυμπία στην Αθήνα του 1896» [πηγή: Ίδρυμα Μείζονος Ελληνισμού]:

-[Αγώνες και τέχνη](#)

-[Οι κανονισμοί των αγώνων](#)

-[Σημασία των Ολυμπιακών Αγώνων](#)

[Ελληνική Βικιπαίδεια](#) [Ελεύθερη Διαδικτυακή Εγκυκλοπαίδεια]

[Google Images](#) [Υπηρεσία αναζήτησης εικόνων]

[Η ιστορία των Ολυμπιακών Αγώνων](#) [πηγή: “Sansimera” – Ζωντανό Ιστορικό Αρχείο]

[Η παράδοση της φλόγας για τους χειμερινούς Ολυμπιακούς «Σότσι 2014»](#) [πηγή: Ελληνική Ολυμπιακή Επιτροπή].

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

[Κλασικός Μαραθώνιος Αθηνών](#) [πηγή: “Athens Classic Marathon” – Η επίσημη ιστοσελίδα του Μαραθωνίου Αθηνών].

«Οδυσσέας», Πολιτιστική Πύλη του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού: [Οι τιμές στους Ολυμπιονίκες - Οι αρχαίοι Ολυμπιακοί Αγώνες](#) [πηγή: Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού].

[Ολυμπία: Οι Ολυμπιακοί Αγώνες και το Στάδιο της Ολυμπίας](#) [πηγή: “Greece Culture Net” – Αρχαιολογικοί Χώροι της Ελλάδας]

Ολυμπιακές Διαδρομές: [Ολυμπιακή τέχνη και ζωγραφική](#) [πηγή: «Μικρός Ρωμικός» - Ηλεκτρονική εφημερίδα για την Αθήνα του Μουσείου της πόλεως των Αθηνών].

[Ολυμπιακοί Αγώνες](#) [πηγή: “Athens Info Guide” – Τουριστικός πληροφοριακός οδηγός Αθηνών]

[Olympic Games](#) [πηγή: Διεθνής Ολυμπιακή Επιτροπή – Official Website of the Olympic Movement]

[Olympic Truce](#) [International Olympic Truce Centre – Διεθνές Κέντρο Ολυμπιακής Εκεχειρίας]

[Τα Ηνωμένα Έθνη και η Ολυμπιακή Εκεχειρία](#) [πηγή: UNRIC – Περιφερειακό Κέντρο Πληροφόρησης των Ηνωμένων Εθνών].

[The Ancient Olympics](#) [πηγή: Perseus Digital Library – Ψηφιακή Βιβλιοθήκη του Περσέα].

[The Olympic Games](#) [πηγή: “Winged Sandals” - The Greek Mythology Website: Australian Broadcasting Corporation - University of Melbourne's Centre for Classics and Archaeology].

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

[Women in the Ancient World](#): The Status, Role and Daily Life of Women in the Ancient Civilizations of Egypt, Rome, Athens, Israel and Babylonia [Πηγή: “Women in the Ancient World” – J. C. Thomson].

Χριστόπουλος, Π. [«Οι γυναίκες στους Ολυμπιακούς Αγώνες»](#), ηλεκτρονική εφημερίδα “Newsbomb”, 15/07/2012.

[20/07/2013]

Διδακτική πορεία / στάδια / φάσεις

Α΄ Φάση

4 διδακτικές ώρες

Σύμφωνα και με τον συντάκτη του σεναρίου έχει προηγηθεί η νοηματική απόδοση του αρχαίου κειμένου της 9^{ης} ενότητας ([Η Καλλιπάτειρα](#)) και οι μαθητές είναι χωρισμένοι σε οκτώ ομάδες κατόπιν δικής τους επιλογής. Αξίζει να σημειωθεί ότι κατά την εφαρμογή αποφασίστηκε να δημιουργηθούν οκτώ ομάδες των τριών ατόμων, αντί τεσσάρων ομάδων των έξι ατόμων, που προέβλεπε το αρχικό σενάριο, για την καλύτερη εποπτεία και διαχείρισή τους. Κατόπιν, τους δίνεται η οδηγία να βρουν στο ιστολόγιο του μαθήματος το Φύλλο Εργασίας της ομάδας στην οποία ανήκουν και να ακολουθήσουν τις οδηγίες που υπάρχουν σε αυτό για την παραγωγή του τελικού

Η κάθε ομάδα καλείται να φτιάξει μία παρουσίαση, την οποία και θα αναρτήσει στο ιστολόγιο του μαθήματος, με θέμα σχετικό αφενός με την ιστορία της Καλλιπάτειρας, με αφορμή το κείμενο, και αφετέρου γενικότερα με τη θέση της γυναίκας και τους Ολυμπιακούς Αγώνες στην αρχαιότητα και σήμερα. Στους μαθητές δίνεται η πρόσθετη οδηγία να αξιοποιήσουν *συνδέσμους* (links), αλλά και να πλοηγηθούν ελεύθερα στο διαδίκτυο ερευνώντας για επιπλέον πηγές, όπως επίσης και να εμπλουτίσουν την παρουσίασή τους με οπτικοακουστικό υλικό. Μετά την ανάρτηση των εργασιών στο ιστολόγιο του μαθήματος, ακολούθησε η παρουσίασή

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

τους στην ολομέλεια από τα μέλη των ομάδων. Λόγω έλλειψης χρόνου δεν ακολούθησε ασύγχρονος σχολιασμός των θεμάτων από τους μαθητές. Δόθηκε, ωστόσο, χρόνος κατά τη διάρκεια των παρουσιάσεων, προκειμένου να συζητηθούν απορίες ή προβληματισμοί των μαθητών σχετικά με τα ζητήματα που επεξεργάστηκαν.

Κατά την εφαρμογή του σεναρίου, η 1^η και η 2^η ομάδα με το όνομα «**Καλλιπάτειρα**» ασχολούνται με το θέμα της ιστορίας της Καλλιπάτειρας και της θέσης της γυναίκας στην αρχαία Ελλάδα. Οι θεματικοί άξονες της παρουσίασης δίνονται με τη μορφή ερωτήσεων, για να βοηθηθούν οι μαθητές στο περιεχόμενο και τη δομή της παρουσίασής τους, και είναι οι εξής: α. Η θέση της γυναίκας στην αρχαία Ελλάδα, β. Η ιστορία των γυναικών στους Ολυμπιακούς Αγώνες και γ. Η ιστορία της Καλλιπάτειρας, σύμφωνα με τον Πausanias.

Η 3^η και η 4^η ομάδα με το όνομα «**Πεισίροδος**» έχουν ως θέμα την ιστορία του Πεισίροδου, των άλλων ολυμπιονικών και τη σημασία της ολυμπιακής νίκης κατά την αρχαιότητα. Οι θεματικοί άξονες τώρα διαμορφώνονται ως εξής: α. Η σημασία της Ολυμπιακής Νίκης στην αρχαία Ελλάδα, β. Το έπαθλο των νικητών και ο συμβολισμός του, γ. Οι φημισμένοι Ολυμπιονίκες, η καταγωγή τους και το αγώνισμά τους, δ. Τα ολυμπιακά αγωνίσματα στην αρχαιότητα και ε. Η περιπέτεια του Πεισίροδου, σύμφωνα με τον Πausanias.

Η 5^η και η 6^η ομάδα με το όνομα «**Ελλανοδίκες**» πραγματεύονται το θέμα των Ελλανοδικών και των κανονισμών στους Ολυμπιακούς Αγώνες της αρχαιότητας και οι θεματικοί άξονες της παρουσίασης είναι: α. Οι κανονισμοί, οι συμμετέχοντες και οι ποινές στην Ολυμπιάδα κατά την αρχαιότητα, β. Η εκχειρία, γ. Οι Ελλανοδίκες, δ. Η στάση των Ελλανοδικών στην περίπτωση της Καλλιπάτειρας, σύμφωνα με τον Πausanias.

Τέλος, η 7^η και η 8^η ομάδα με το όνομα «**Εμείς σήμερα**» ερευνούν το θέμα της επίδρασης των Ολυμπιακών Αγώνων στην Τέχνη και της αναβίωσής τους στη

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

σύγχρονη εποχή. Η δομή της παρουσίασης έχει ως εξής: α. Η διακοπή και η αναβίωση της Ολυμπιάδας, β. Τα αγωνίσματα, οι όροι συμμετοχής και το έπαθλο των νικητών σήμερα, γ. Ολυμπιακά σύμβολα: μαραθώνιος δρόμος, ολυμπιακή φλόγα, ολυμπιακή σημαία, δ. Η επίδραση των Ολυμπιακών Αγώνων στην Τέχνη και ε. Η ιστορία της Καλλιπάτειρας στο ποίημα του Λ. Μαβίλη. Κατά την εφαρμογή του σεναρίου κρίθηκε σκόπιμο οι ομάδες αυτές να μην ασχοληθούν με το κείμενο του Λ. Μαβίλη, γιατί το είχαν επεξεργαστεί στο μάθημα της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας και δεν προσέδιδε κάτι επιπλέον στα θέματα επεξεργασίας των συγκεκριμένων ομάδων.

Σύμφωνα και με τη στοχοθεσία του σεναρίου, στη φάση αυτή οι μαθητές επεξεργάζονται θέματα που άπτονται των Ολυμπιακών Αγώνων και του πνεύματος του Ολυμπισμού και παρακολουθούν σε γενικές γραμμές την ιστορική τους πορεία. Οι μαθητές στις ομάδες τους δρουν ως μικροί ερευνητές και ανακαλύπτουν την πληροφορία, πριν γίνουν οι ίδιοι πομποί αυτής στους συμμαθητές τους.

Η αξιολόγηση γίνεται σύμφωνα με τις οδηγίες του συντάκτη. Επομένως, εφόσον πρόκειται για ιστοεξερεύνηση ενός ευρύτερου θέματος, η αξιολόγηση είναι διαμορφωτική. Ο διδάσκων αξιολογεί την πορεία δημιουργίας της παρουσίασης, το τελικό προϊόν, την πληρότητα και ποιότητα των πληροφοριών, την τεκμηριώσή τους και την αξιοποίηση των πηγών. Συνυπολογίζει, επίσης, τη δραστηριοποίηση των μαθητών κατά τη διάρκεια των παρουσιάσεων.

B' Φάση

2 διδακτικές ώρες

Στην επόμενη φάση του διδακτικού σεναρίου, σύμφωνα με το συντάκτη του, οι μαθητές παραμένουν στις ίδιες ομάδες και καλούνται να βρουν και να ανοίξουν στο ιστολόγιο του μαθήματος το [2^ο Φύλλο Εργασίας](#), το οποίο είναι κοινό για όλους. Σύμφωνα με αυτό λοιπόν, η τάξη μετατρέπεται σε δικαστήριο, όπου πρόκειται να διεξαχθεί η δίκη της Καλλιπάτειρας, η οποία λίγες μέρες μετά τη σύλληψή της

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

καλείται να απολογηθεί για την πράξη της. Οι ομάδες ανάλογα με το όνομα που είχαν, το οποίο συνδέεται θεματικά με το πρόσωπο της ιστορίας που καλούνται να υποδυθούν σε αυτή τη φάση, γράφουν ένα κείμενο ([απολογία](#), [υπεράσπισης](#), [κατηγορίας](#) και [ρεπορτάζ](#), αντίστοιχα), το οποίο θα εκφωνήσουν στο δικαστήριο - τάξη και κατόπιν θα το αναρτήσουν στο ιστολόγιο του μαθήματος. Κατά την εφαρμογή, δόθηκε η οδηγία να συνεργαστούν οι ομάδες που είχαν κοινό όνομα, ώστε να προκύψει ένα τελικό κείμενο για το κάθε πρόσωπο. Η δραστηριότητα αυτή ολοκληρώνεται με τη μυστική ψηφοφορία της ολομέλειας των μαθητών της τάξης, οι οποίοι σε ρόλο δικαστών αποφασίζουν για την τύχη της Καλλιπάτειρας. Ακολουθεί συζήτηση στην τάξη για τους παράγοντες που καθόρισαν το αποτέλεσμα. Ο διδάσκων θέτει τις παρακάτω ερωτήσεις που προτείνει ο συντάκτης για την πρόκληση διαλόγου και προβληματισμού:

- Από τι επηρεάστηκαν οι μαθητές στην απόφασή τους;
- Κατά πόσο έπαιξε ρόλο η εκφώνηση των λόγων;
- Πόσο σημαντικές ήταν οι πληροφορίες που έμαθαν κατά την προηγούμενη φάση;
- Πόσο καθοριστικό για την απόφασή τους ήταν το πρόσωπο που εκπροσώπησαν; Κατάφεραν να κρίνουν αντικειμενικά; κ.λπ.

Σύμφωνα και με τη στοχοθεσία του σεναρίου επιτεύχθηκε σε μεγάλο βαθμό η βιωματική συμμετοχή των μαθητών, η αξιοποίηση της αποκτηθείσας κατά την προηγούμενη φάση γνώσης, η εμπέδωση του νοήματος του αρχαίου κειμένου, η εξάσκηση στο γραπτό λόγο στα νέα ελληνικά αλλά και στον προφορικό λόγο μέσω της εκφώνησης των κειμένων, ο προβληματισμός και η συνακόλουθη συνειδητοποίηση των παραγόντων που επηρεάζουν τη λήψη μιας απόφασης και, φυσικά, η απόλαυση του μαθήματος. Η αξιολόγηση και πάλι είναι διαμορφωτική, από τη λειτουργία - συνεργασία των ομάδων, αλλά και από τη συμμετοχή των μαθητών στη διεξαγωγή της συζήτησης στο τέλος. Σε αυτή τη φάση προκύπτουν και γραπτά

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

δοκίμια των μαθητών: μία απολογία, μία υπεράσπιση, μία κατηγορία και ένα άρθρο. Τα δοκίμια αυτά αξιολογούνται σύμφωνα με τα κριτήρια που ακολουθούνται στη διόρθωση της Έκφρασης - Έκθεσης, δηλαδή ως προς το περιεχόμενο, τη δομή και την έκφραση και επιστρέφονται στις ομάδες για ανατροφοδότηση. Επιπλέον, γίνονται και σχόλια από τον διδάσκοντα (και τους άλλους μαθητές) προς τον εκπρόσωπο της ομάδας που εκφώνησε το λόγο, ως προς την αποτελεσματικότητα του προφορικού λόγου και το κατά πόσο αυτό επηρεάζει τους δέκτες και την απόφασή τους. Κατά την εφαρμογή του σεναρίου ,δυστυχώς, δε δόθηκε μεγάλη έμφαση στην εκφραστική ανάγνωση των κειμένων λόγω έλλειψης χρόνου.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/Α ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Α΄ Φάση

1^ο Φύλλο Εργασίας

Ομάδα 1 και 2 : ΚΑΛΛΙΠΑΤΕΙΡΑ

Αντλώντας πληροφορίες από τους παρακάτω υπερσυνδέσμους “links” αλλά και από δική σας ελεύθερη αναζήτηση στο διαδίκτυο, καλείστε να αναρτήσετε στο “blog” του μαθήματος μία παρουσίαση με θέμα «Η Ιστορία της Καλλιπάτειρας και η θέση της γυναίκας στην αρχαία Ελλάδα». Στη δομή της παρουσίασής σας θα σας βοηθήσουν οι ακόλουθες ερωτήσεις. Φροντίστε να συμπεριλάβετε και οπτικοακουστικό υλικό. Στο τέλος της δραστηριότητας θα παρουσιάσετε το υλικό στους συμμαθητές σας, ενώ κατά τη διάρκειά της θα αναρτάτε και σχόλια στο υλικό που δημοσιεύουν οι υπόλοιπες ομάδες.

1. Ποια ήταν η θέση της γυναίκας στην αρχαία Ελλάδα;
2. Τι γνωρίζετε για την ιστορία των γυναικών στους Ολυμπιακούς Αγώνες;
3. Ποια ήταν η ιστορία της Καλλιπάτειρας;
 - [Women in the Ancient World](#)
 - Ελληνική Βικιπαίδεια: [Καλλιπάτειρα](#)
 - [Google Images](#)
 - [Ολυμπία: Οι Ολυμπιακοί Αγώνες και το Στάδιο της Ολυμπίας](#)
 - [Οι γυναίκες στους Ολυμπιακούς Αγώνες](#)
 - [Ολυμπιακοί Αγώνες](#)
 - Αρχαία Ελληνική Γλώσσα Β΄ Γυμνασίου: [Η Καλλιπάτειρα](#)

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ομάδα 3 και 4: ΠΕΙΣΙΡΟΔΟΣ

Αντλώντας πληροφορίες από τους παρακάτω υπερσυνδέσμους “links” αλλά και από δική σας ελεύθερη αναζήτηση στο διαδίκτυο, καλείστε να αναρτήσετε στο “blog” του μαθήματος μία παρουσίαση με θέμα «Η ιστορία του Πεισίροδου, οι άλλοι Ολυμπιονίκες και η σημασία της Ολυμπιακής Νίκης κατά την αρχαιότητα». Στη δομή της παρουσίασής σας θα σας βοηθήσουν οι ακόλουθες ερωτήσεις. Φροντίστε να συμπεριλάβετε και οπτικοακουστικό υλικό. Στο τέλος της δραστηριότητας θα παρουσιάσετε το υλικό στους συμμαθητές σας ,ενώ κατά τη διάρκειά της θα αναρτάτε και σχόλια στο υλικό που δημοσιεύουν οι υπόλοιπες ομάδες.

1. Ποια ήταν η σημασία της Ολυμπιακής Νίκης στην Αρχαία Ελλάδα;
2. Ποιο ήταν το έπαθλο των νικητών και τι συμβόλιζε;
3. Να κατασκευάσετε έναν πίνακα με τους φημισμένους Ολυμπιονίκες της αρχαιότητας, τον τόπο καταγωγής του καθενός καθώς και το αγώνισμα στο οποίο διακρίθηκε.
4. Να αναφέρετε και να περιγράψετε σύντομα τα αγωνίσματα που διεξάγονταν στους Ολυμπιακούς Αγώνες της αρχαιότητας.
5. Ποια ήταν η περιπέτεια του Πεισίροδου, σύμφωνα με το κείμενο του Πausανία.
 - [Σημασία των Ολυμπιακών Αγώνων](#)
 - [Οι τιμές στους Ολυμπιονίκες](#)
 - [Ολυμπία: Οι Ολυμπιακοί Αγώνες και το Στάδιο της Ολυμπίας](#)
 - [The Games at Olympia](#)
 - Αρχαία Ελληνική Γλώσσα Β΄ Γυμνασίου: [Η Καλλιπάτειρα](#)
 - [Ολυμπιακοί Αγώνες](#)
 - [The Ancient Olympics](#)
 - [The Olympic Games](#)

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ομάδα 5 και 6: ΕΛΛΑΝΟΔΙΚΕΣ

Αντλώντας πληροφορίες από τους παρακάτω υπερσυνδέσμους “links” αλλά και από δική σας ελεύθερη αναζήτηση στο διαδίκτυο, καλείστε να αναρτήσετε στο “blog” του μαθήματος μία παρουσίαση με θέμα «Οι Ελλανοδίκες και οι κανονισμοί στους Ολυμπιακούς Αγώνες της αρχαιότητας». Στη δομή της παρουσίασής σας θα σας βοηθήσουν οι ακόλουθες ερωτήσεις. Φροντίστε να συμπεριλάβετε και οπτικοακουστικό υλικό. Στο τέλος της δραστηριότητας θα παρουσιάσετε το υλικό στους συμμαθητές σας, ενώ κατά τη διάρκειά της θα αναρτάτε και σχόλια στο υλικό που δημοσιεύουν οι υπόλοιπες ομάδες.

1. Ποιοι ήταν οι κανονισμοί των Ολυμπιακών Αγώνων στην αρχαιότητα; Ποιοι είχαν το δικαίωμα συμμετοχής; Τι επιπτώσεις είχε η παραβίασή τους;
2. Τι ήταν η εκχειρία;
3. Τι ήταν οι Ελλανοδίκες;
4. Ποια στάση υιοθέτησαν οι Ελλανοδίκες στην περίπτωση της Καλλιπάτειρας, σύμφωνα με το κείμενο του Πausanias;
 - [Ολυμπία: Οι Ολυμπιακοί Αγώνες και το Στάδιο της Ολυμπίας](#)
 - [Οι κανονισμοί των αγώνων](#)
 - [Οι αρχαίοι Ολυμπιακοί Αγώνες](#)
 - [The Games at Olympia](#)
 - Αρχαία Ελληνική Γλώσσα Β΄ Γυμνασίου: [Η Καλλιπάτειρα](#)
 - Ελληνική Βικιπαίδεια: [Ελλανοδίκες](#)
 - Ελληνική Βικιπαίδεια: [Εκχειρία](#)

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

- [Τα Ηνωμένα Έθνη και η Ολυμπιακή Εκεχειρία](#)
- [Ολυμπιακοί Αγώνες](#)
- [Olympic Truce](#)
- [The Ancient Olympics](#)

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ομάδα 7 και 8: ΕΜΕΙΣ ΣΗΜΕΡΑ

Αντλώντας πληροφορίες από τους παρακάτω υπερσυνδέσμους “links” αλλά και από δική σας ελεύθερη αναζήτηση στο διαδίκτυο, καλείστε να αναρτήσετε στο “blog” του μαθήματος μία παρουσίαση με θέμα «Η επίδραση των Ολυμπιακών Αγώνων στην Τέχνη και η αναβίωσή τους στη σύγχρονη εποχή». Στη δομή της παρουσίασής σας θα σας βοηθήσουν οι ακόλουθες ερωτήσεις. Φροντίστε να συμπεριλάβετε και οπτικοακουστικό υλικό. Στο τέλος της δραστηριότητας θα παρουσιάσετε το υλικό στους συμμαθητές σας, ενώ κατά τη διάρκειά της θα αναρτάτε και σχόλια στο υλικό που δημοσιεύουν οι υπόλοιπες ομάδες.

1. Τι γνωρίζετε για τη διακοπή των Ολυμπιακών Αγώνων και την αναβίωσή τους στη σύγχρονη εποχή;
2. Τι έχει αλλάξει στα αγωνίσματα, στους όρους συμμετοχής και στο έπαθλο των νικητών;
3. Τι συμβολίζει ο μαραθώνιος δρόμος, η ολυμπιακή φλόγα και η ολυμπιακή σημαία;
4. Ποια είναι η επίδραση των Ολυμπιακών Αγώνων στην Τέχνη; (Να αναφέρετε συγκεκριμένα παραδείγματα έργων τέχνης.)
 - [Ολυμπία: Οι Ολυμπιακοί Αγώνες και το Στάδιο της Ολυμπίας](#)
 - [Αγώνες και τέχνη](#)
 - [Οι αρχαίοι Ολυμπιακοί Αγώνες](#)
 - Αρχαία Ελληνική Γλώσσα Β΄ Γυμνασίου – Παράλληλα κείμενα, Ενότητα 9: [Λ. Μαβίλης, «Καλλιπάτειρα»](#)
 - [Η ιστορία των Ολυμπιακών Αγώνων](#)
 - Ελληνική Βικιπαίδεια: [Ολυμπιακοί Αγώνες](#)
 - [Olympic Games](#)
 - [Η παράδοση της φλόγας για τους χειμερινούς Ολυμπιακούς «Σότσι 2014».](#)

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

- [Κλασικός Μαραθώνιος Αθηνών](#)
- [Ολυμπιακοί Αγώνες](#)
- Ολυμπιακές Διαδρομές: [Ολυμπιακή τέχνη και ζωγραφική](#)
- [The Ancient Olympics](#)
- [The Olympic Games](#)

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Β' Φάση

2^ο Φύλλο Εργασίας (Κοινό)

Είμαστε λίγες μέρες μετά τη σύλληψη της Καλλιπάτειρας σε ένα δικαστήριο. Ανάλογα με την ομάδα στην οποία ανήκετε καλείστε να γράψετε έναν λόγο, ο οποίος θα εκφωνηθεί για την υπεράσπιση της άποψής σας στο δικαστήριο, και να τον αναρτήσετε στο “blog” του μαθήματος με το όνομα της ομάδας σας. Οι ομάδες με κοινό όνομα σε αυτή τη φάση καλούνται να συνεργαστούν, ώστε να προκύψει ένα μόνο κείμενο.

Ομάδα 1 και 2: ΚΑΛΛΙΠΑΤΕΙΡΑ

Ως Καλλιπάτειρα αποστολή σας είναι να γράψετε την «απολογία» σας. Στόχος σας να εκθέσετε με επιχειρήματα τη θέση σας με σκοπό την αποφυγή της βαρύτατης τιμωρίας.

Ομάδα 3 και 4: ΠΕΙΣΙΡΟΔΟΣ

Ως Πεισίροδος αποστολή σας είναι να γράψετε τη «μαρτυρία» σας, για να καταθέσετε ως μάρτυρας υπεράσπισης της μητέρας σας. Στόχος σας να εκθέσετε τα επιχειρήματά του που θα δικαιολογούσαν την πράξη της Καλλιπάτειρας, αλλά θα έδειχναν και την απαιτούμενη κατανόηση στους ισχύοντες κανονισμούς.

Ομάδα 5 και 6: ΕΛΛΑΝΟΔΙΚΕΣ

Ως Ελλανοδίκες αποστολή σας είναι να γράψετε τις «κατηγορίες» που προσάπτετε στην Καλλιπάτειρα, για να καταθέσετε ως ενάγοντες στο δικαστήριο. Στόχος σας να υπερασπιστείτε τους κανόνες του θεσμού και να καταδικάσετε την κατάφορη παραβίασή τους τόσο από την Καλλιπάτειρα στη συγκεκριμένη περίπτωση όσο και γενικότερα από κάθε άλλον επίδοξο παραβάτη.

Ομάδα 7 και 8: ΕΜΕΙΣ ΣΗΜΕΡΑ

Ως Δημοσιογράφοι αποστολή σας είναι να γράψετε ένα χρονικό της «δίκης», το οποίο θα περιλαμβάνει τα συμβάντα, τα επιχειρήματα των μεν και των δε και, τέλος, μια σύντομη αναφορά για την πιθανή έκβαση της υπόθεσης.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Αφού εκφωνηθούν όλοι οι λόγοι των αντιδίκων και συνοψίσουν τα γεγονότα οι δημοσιογράφοι, θα γίνει μυστική ψηφοφορία για την καταδίκη ή μη της Καλλιπάτειρας.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ζ. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Το παρόν σενάριο, όπως επισημάνθηκε και παραπάνω, θα μπορούσε να αξιοποιηθεί πριν, κατά τη διάρκεια ή μετά από κάποια αθλητική διοργάνωση που θα λάβει χώρα στο σχολείο. Επίσης, μπορεί να αξιοποιηθεί και για την «Ημέρα Ολυμπιακής Παιδείας». Σε περίπτωση που το σχολείο διοργανώσει σχετική εκδήλωση μπορούν να παρουσιαστούν στο θέατρο οι παρουσιάσεις της Α΄ Φάσης, αλλά και η σκηνή της δίκης της Β΄ Φάσης. Θα ήταν ενδιαφέρον μάλιστα η ετυμηγορία να προκύψει από ψηφοφορία στην οποία θα συμμετάσχει όλο το σχολείο. Τέλος, οι μαθητές μαζί με τον διδάσκοντα θα μπορούσαν να οργανώσουν μία εξόρμηση στην Αρχαία Ολυμπία και να επισκεφτούν το στάδιο, τον ευρύτερο αρχαιολογικό χώρο και το μουσείο της περιοχής.

Κατά την εφαρμογή του σεναρίου, δεν αξιοποιήθηκε κάποια από τις προτεινόμενες επεκτάσεις.

Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

Όπως επισημάνθηκε και από τον συντάκτη του σεναρίου, οι μαθητές δυσκολεύτηκαν κατά τη διάρκεια της Α΄ Φάσης από το πλήθος των πηγών που είχαν να διαχειριστούν. Πολλοί έψαξαν στους 2-3 πρώτους συνδέσμους και στη συνέχεια, αν δεν έβρισκαν κάτι που θα μπορούσαν άμεσα να αξιοποιήσουν, ζητούσαν μια πιο εστιασμένη καθοδήγηση από τον διδάσκοντα (π.χ. Σε ποιο σύνδεσμο θα βρω την τάδε πληροφορία;). Άλλοι μαθητές ζήτησαν να μην βασιστούν στις προτεινόμενες πηγές, αλλά να ψάξουν μόνοι τους και απευθείας στο διαδίκτυο. Σε αυτές τις περιπτώσεις παρατηρήθηκε ότι κινήθηκαν αποκλειστικά και μόνο στον ιστότοπο της Wikipedia. Μια άλλη μερίδα μαθητών ζήτησαν να βασιστούν σε αυτά που γνώριζαν ήδη για το θέμα από άλλα μαθήματα ή από τις γενικές τους γνώσεις. Ο διδάσκων επέμεινε σε όλες τις περιπτώσεις στην αξιοποίηση των δοθέντων συνδέσμων για αρχή σε όσο το

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

δυνατόν μεγαλύτερο βαθμό και, κατόπιν, εφόσον το έκριναν σκόπιμο οι μαθητές, θα μπορούσαν να εμπλουτίσουν τις πληροφορίες τους από τις γνώσεις τους ή από άλλους συνδέσμους. Οι μαθητές δυσκολεύτηκαν αρκετά στη διατήρηση των χρονικών ορίων, όπως και στη διατύπωση τεκμηριωμένων σχολίων στις παρουσιάσεις των συμμαθητών τους. Οι περισσότερες κρίσεις είχαν τη λογική «πολύ ωραίο, αρκετά βαρετό, μεγάλο σε διάρκεια, ωραίες εικόνες» κ.λπ. Χρειάστηκε η καθοδήγηση του διδάσκοντος για πιο ουσιώδεις παρατηρήσεις, όπως «γιατί ήταν βαρετό;», «με ποιο κριτήριο επιλέχθηκαν οι εικόνες που σας άρεσαν;» κ.λπ. Στη Β΄ Φάση, το δικαστήριο ενθουσίασε τους μαθητές και λειτούργησε ιδιαίτερα βιωματικά. Ζήτησαν να υπάρχει και δευτερολογία των διαδίκων ως απάντηση, αλλά δυστυχώς δεν υπήρχε αρκετός χρόνος. Είχαν την ευκαιρία να απαντήσουν μια δεύτερη φορά, αλλά αυτό έγινε σε προφορικό επίπεδο και λιγότερο οργανωμένα. Αξίζει να σημειωθεί ότι στην ετυμηγορία η τάξη ήταν αρκετά διχασμένη και αθώωθηκε η Καλλιπάτειρα αλλά με οριακή πλειοψηφία. Αυτό ήταν ιδιαίτερα ενδιαφέρον, γιατί, ενώ στην αρχική νοηματική προσέγγιση του κειμένου, σχεδόν όλοι οι μαθητές είχαν εκφράσει τη δυσαρέσκειά τους για τον «απαράδεκτα σκληρό» νόμο και την αδιαπραγμάτευτη αθωότητα της Καλλιπάτειρας, τώρα, πολλοί από αυτούς άλλαξαν γνώμη!

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Bernstein, B. 1996. *Pedagogy, symbolic control and identity. Theory, research, critique*. London: Taylor and Francis.

Blundell, S. 2004. *Η γυναίκα στην αρχαία Ελλάδα: η θέση της γυναίκας στην τέχνη, στην κοινωνία, στη θρησκεία και στην οικογένεια*. Μτφρ. Γιώτα-Χατζηφώτη. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Bruner, J. 1977. *The process of Education*. USA: Harvard University press

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Charman, L. 1993. *Διδακτικές της Τέχνης: Προσεγγίσεις στην καλλιτεχνική αγωγή*. Μτφρ. Α. Λάπουρτας, Γ. Χαραλαμπίδης, Ε. Κυπραίου & Α. Βαρδάλου. Αθήνα: Μεταίχμιο.

Γογγάκη, Κ. 2003. *Οι αντιλήψεις των αρχαίων Ελλήνων για τον αθλητισμό*. Αθήνα: «Τυπωθήτω» – Γ. Δαρδανός..

Gardner, H. 1993. *Multiple Intelligences: The theory in practice*. New York: Basic Books.

Kolb, D. 1984. *Experiential Learning: Experience as The Source of Learning and Development*. Enlewood Cliffs,. New Jersey: Pentice Hall.

<http://academic.regis.edu/ed205/Kolb.pdf>

Κουτσογιάννης, Δ. 2012. «Ο ρόμβος της γλωσσικής εκπαίδευσης». Στο *Μελέτες για την ελληνική γλώσσα. Πρακτικά της 32^{ης} Συνάντησης του Τομέα Γλωσσολογίας Α.Π.Θ.* Θεσσαλονίκη: ΙΝΣ (Ίδρυμα Μ. Τριανταφυλλίδη), 208-222.

http://ins.web.auth.gr/images/MEG_PLIRI/MEG_32_208_222.pdf

Ξανθάκου, Γ. 1998. *Η δημιουργικότητα στο σχολείο*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Vygotsky, L. S. 1978. *Mind in society: The development of higher psychological processes*. Cambridge, MA: Harvard University Press.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ